

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште
за период 01.01-31.12.2023. године**

Број: РВ053-24

Бања Лука, 21.06.2024. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја.....	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	7
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	10
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	11
	1. Увод.....	11
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја.....	11
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	12
	4. Набавке.....	15
	5. Припрема и доношење буџета.....	16
	6. Финансијски извјештаји.....	17
	6.1. Приходи и примици, расходи и издаци.....	17
	6.1.1. Приходи и примици	18
	6.1.2. Расходи и издаци	19
	6.2. Имовина, обавезе и извори	23
	6.2.1. Нефинансијска имовина.....	23
	6.2.2. Финансијска имовина и разграничења.....	23
	6.2.3. Обавезе и разграничења	24
	6.2.4. Властити извори.....	26
	6.3. Ванбилансна евиденција	26
	6.4. Новчани токови	26
	6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	27
	6.6. Образложења уз финансијске извјештаје	27

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште који обухватају: Преглед прихода, примитака, расхода и издатака исказаних ван ГКТ на рачуноводственим фондовима од 01 до 05; Преглед имовине, обавеза и извора исказаних ван ГКТ и Преглед новчаних токова са стањем на дан 31.12.2023. године и за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, образложења уз обрасце годишњег финансијског извјештаја и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, финансијски извјештаји Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште истинито и објективно приказују, у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године; приходе, примитке, расходе и издатке, као и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 – 2810. Наша одговорност за провођење ревизије је детаљније описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 – Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Према Правилнику о финансијском извјештавању буџетских корисника финансијске извјештаје Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште чине табеларни прегледи наведени у нашем извјештају. Усвојени оквир финансијског извјештавања за јавни сектор у Републици Српској подразумева да се све трансакције, процјене и политике одмјеравају у односу на усаглашеност са међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор.

Ревизијски налази и закључци о фер и истинитој презентацији финансијских извјештаја Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште се ослањају на прописани оквир финансијског извјештавања за јавни сектор у Републици Српској. Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања, довољни и одговарајући да нам пруже основу за наше мишљење.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године није извршен у складу са одредбама члана 17. став (8), 18., 20., и 21. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза, јер пописне комисије нису сачиниле пописне листе са упоредним прегледом стварног и књиговодственог стања за нефинансијску имовину, а извјештај о извршеном попису за готовину, потраживања и обавезе не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања и извјештај о попису није благовремено достављен надлежном органу.

Као што је наведено под тачком 6.1.1.5. овог Извјештаја:

Више су исказани примици од задуживања и издаци за отплату дугова у износу од 692.153 КМ, јер примици и издаци по основу задужења путем дозвољених текућих прекорачења по банковним рачунима нису евидентирани на нето принципу унутар једне године, што није у складу са чланом 102. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачком 6.1.2.1. овог Извјештаја:

Више су исказани расходи по судским рјешењима и финансијски резултат претходне године у износу од 36.400 КМ, а мање финансијски резултат текуће године за исти износ, јер расходи за обрачунате камате по основу нотарског Споразума о плаћању дуговања од 31.10.2022. године нису признати на обрачунском основу у периоду у коме је обавеза и настала, што није у складу са чланом 93. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Мање су исказани расходи за камате по судским рјешењима и обавезе по основу осталих трошкова финансирања за износ од 132.511 КМ, а више су исказани расходи обрачунског карактера и краткорочна резервисања за исти износ, јер обрачунати расходи за камате и трошкови судских поступака по основу правоснажних судских пресуда нису класификовани као садашње обавезе које проистичу из прошлих догађаја чије измирење ће довести до одлива ресурса, што није у складу са чланом 82. став (2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачком 6.2.2. овог Извјештаја:

У Обрасцу 5б – Преглед имовине, обавеза и извора исказаних ван ГКТ мање је исказана бруто и исправка вриједности потраживања по основу продаје и извршених услуга у износу од 148.933 КМ, јер исти није попуњен на основу стања одговарајућих конта у главној књизи, што није у складу са чланом 7. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Мање су исказани корекција потраживања од запослених и расходи од усклађивања вриједности имовине у износу од 27.038 КМ, а више финансијски резултат текуће године за исти износ, јер није вршена процјена наплативости потраживања по основу аконтација запосленима из 2022. године, што није у складу са чланом 73. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачком 6.2.3. овог Извјештаја:

Више су исказане обавезе по краткорочним зајмовима у износу од 159.912 КМ, а мање обавезе по дугорочним зајмовима који доспијевају на наплату до годину дана за исти износ, јер дио дугорочних зајмова који доспијевају у року до годину дана, није класификован у складу са чланом 77. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Више су исказани краткорочни разграничени расходи у износу од 206.367 КМ, а мање остале краткорочне обавезе за исти износ, јер дио пореског дуга који доспијева у периоду од 12 мјесеци није евидентиран на осталим краткорочним обавезама, што није у складу са чланом 83. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор, односно прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у образложењима уз обрасце годишњих финансијских извјештаја; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефикасности интерних контрола. Ревизија, такође, укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 21.06.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Негативно мишљење

Уз ревизију финансијских извјештаја Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште за 2023. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, због значаја питања наведених у пасусу „Основ за негативно мишљење“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште за 2023. годину нису, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за негативно мишљење

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Уговором о раду седам извршилаца је распоређено на радна мјеста за која не испуњавају потребне услове стручне спреме, што није у складу са чланом 10. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Јавној установи Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште.

Шест извршилаца је распоређено на радна мјеста која нису систематизована Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Јавној установи Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште, а седам извршилаца више је распоређено на радна мјеста у односу на систематизовани број истих, што није у складу са чланом 15. став (3) наведеног Правилника.

Уговор о привременим и повременим пословима је закључен са три лица за послове који представљају послове за које се закључују уговори о раду, што није у складу са чланом 204. став (1) Закона о раду.

Уговор о дјелу закључен је са 17 лица за послове који су у дјелатности Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште, што није у складу са чланом 205. Закона о раду.

Уговором о раду за осам запослених утврђени су виши коефицијенти за обрачун плата у односу на коефицијенте прописане чланом 11. Закона о платама за запослене у јавним службама Републике Српске.

За дио запослених додијељени су различити коефицијенти за обрачун плата за исто радно мјесто за које се захтијевао већи број извршилаца, што није у складу са чланом 120. Закона о раду, којим је прописано да се радницима гарантује једнака плата за исти рад или рад исте вриједности који остварују код послодавца.

Готовим новцем вршено је плаћање за добра и услуге по рачунима чији појединачни износ прелази 500 КМ, за трошкове превоза запослених на посао и са посла и исплате дневница за службена путовања, што није у складу са чланом 3. Уредбе о

условима и начину плаћања готовим новцем. У периоду забране располагања новчаним средствима на жиро рачуну укупан прилив готовог новца у благајни није уплаћиван на рачун отворен код овлашћене организације, што није у складу са чланом 6. наведене Уредбе.

За дио службених возила нису издавани путни налози за употребу возила, што није у складу са чланом 3. и 4. Правилника о обрасцу, садржини и начину попуњавања путног налога.

Као што је наведено под тачком 4. овог Извјештаја:

За извршене набавке материјала за одржавање чистоће (23.086 КМ) и алкохолних и безалкохолних пића за потребе угоститељских објеката (57.458 КМ), нису проведени поступци јавних набавки, што није у складу са чланом 6. Закона о јавним набавкама.

За набавку алкохолног и безалкохолног пића за потребе угоститељских објеката, меса и месних прерађевина, прехранбених производа и нафтних деривата, нису закључени појединачни уговори након закљученог оквирног споразума, што није у складу са чланом 2. став (1) тачка а) и н) и 32. Закона о јавним набавкама.

За Уговор о набавци услуга у шумарству није достављена гаранција за добро извршење уговора, што није у складу са тендерском документацијом.

Набавке за дио услуга у шумарству и набавке канцеларијског материјала, прехранбених производа и меса и месних прерађевина није вршен по појединачним цијенама из понуда и вршена је набавка дијела робе која није у понуди, што није у складу са потписним уговорима.

Као што је наведено под тачком 6.1.1.5. овог Извјештаја:

Национални парк је продају шумских дрвних сортимената за трупце јеле и букве вршио на основу просјечне цијене у оквиру класе дрвног сортимента, што није у складу са Цјеновником шумских дрвних сортимената и шумске биомасе из 2023. године од ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац и Одлуком о примјени и повећању цијена шумских дрвних сортимената Националног парка.

Као што је наведено под тачком 6.2.2. овог Извјештаја:

У оквиру краткорочних разграничења исказан је износ од 16.975 КМ који се односи на исплате средстава извршене без документације о пословном догађају (авансне фактуре, уговори или други акти о насталом пословном догађају којим би се обухватили сви подаци неопходни за књижење у пословним књигама) што није у складу са чланом 8. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Као што је наведено под тачком 6.2.3. овог Извјештаја:

Уплате Јавној установи Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште у укупном износу од 428.369 КМ су евидентирани у пословним књигама без документације којом би се утврдио статус наведених уплата (уговор или неки други акт), односно без документације о насталом пословном догађају и података неопходних за књижење у пословним књигама, што није у складу са чланом 8. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор је, такође, одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште.

Бања Лука, 21.06.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) поступци и процедуре провођења пописа, усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање врши у складу са чланом 17. став (8), 18., 20., и 21. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,
- 2) утврди статус основних средстава из Извјештаја о попису за 2023. годину категорисаних као вишак, донесу одлуке и сходно томе изврше евидентирања,
- 3) примици и издаци по основу задужења путем дозвољених текућих прекорачења по банковним рачунима евидентирају на нето принципу унутар једне године, како је прописано чланом 102. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,
- 4) расходи по основу доприноса за професионалну рехабилитацију инвалида, класификују сходно члану 92. став (10) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,
- 5) расходи признају у периоду у коме је и обавеза настала без обзира да ли је извршено и само плаћање, како је прописано чланом 93. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,
- 6) приликом набавке залиха робе признају издаци како је приписано чланом 55. и 56. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,
- 7) подаци у обрасцима финансијских извјештаја попуњавају на основу стања одговарајућих конта у главној књизи, сходно члану 7. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника,
- 8) врши процјена наплативости потраживања по основу аконтација запосленима, која нису наплаћена у року од 12 мјесеци од датума доспијећа у складу са чланом 73. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) распоређивање запослених у дијелу испуњености посебних услова и броја запослених врши у складу са чланом 10. и 15. став (3) Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Националном парку,
- 2) уговори о привременим и повременим пословима закључују за послове који по својој природи не представљају послове за које се закључује уговор о раду у складу са чланом 204. став (1) Закона о раду,
- 3) уговори о дјелу закључују за послове који нису у дјелатности послодавца у складу са чланом 205. Закона о раду,

- 4) успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се сачини годишњи извјештај о спровођењу планираних активности, изврши попис пословних процеса, успостави књига пословних процеса, идентификују и процијене ризици и донесе стратегија управљања ризицима, као и друге активности захтијеване наведеним законом,
- 5) на Цјеновник о накнадама и Правилник о висини и начину прикупљања накнада у Јавној установи Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште прибави сагласност министарства надлежног за заштиту животне средине уз мишљење Министарства финансија Републике Српске, како је прописано чланом 16. став (4) Закона о националним парковима,
- 6) план санитарне сјече доноси у текућој години за радове који ће се обављати у сљедећој години, сходно члану 6. Правилника о санитарној сјечи,
- 7) донесе интерни акт о праву и висини накнаде за коришћење мобилних телефона за запослене,
- 8) плаћање готовим новцем врши за сврхе прописане чланом 3. Уредбе о условима и начину плаћања готовим новцем, а у периоду забране располагања новчаним средствима на жиро рачуну укупан прилив готовог новца у благајни уплаћује на властити рачун отворен код овлашћене организације, сходно члану 6. наведене Уредбе,
- 9) путни налози и извјештаји за службена путовања попуњавају у складу са тачком X подтачка (2. и 5.) и XVII подтачка (1) Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској,
- 10) за употребу возила издају путни налози, сходно члану 3. и 4. Правилника о обрасцу, садржини и начину попуњавања путног налога,
- 11) провођење поступака јавних набавки, провјера тржишта, закључивање појединачних уговора и објаве врше у складу са чланом 6., 14а., 2. став (1), 32., 70. став (6) и 75. став (2) Закона о јавним набавкама и прибављају гаранције за добро извршење уговора у складу са тендерском документацијом,
- 12) уговорене обавезе по основу набавки, у дијелу реализације уговора извршавају у складу са одредбама истих,
- 13) буџетска средства и буџетски издаци планирају сходно члану 5. и 6. Закона о буџетском систему Републике Српске,
- 14) пословне књиге затварају до рока прописаног за предају годишњих финансијских извјештаја сходно члану 12. став (6) Закона о рачуноводству у ревизији Републике Српске, а попуњени обрасци годишњих извјештаја и Образложење уз финансијске извјештаје доставља надлежном Министарству до краја фебруара текуће године за претходну годину, сходно члану 47. став (4) Правилника о финансијском извјештавању за буџетске кориснике,
- 15) продаја шумских дрвних сортимената врши по цијенама прописаним у Цјеновнику шумских дрвних сортимената и шумске биомасе ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац и Одлуци о примјени и повећању цијена шумских дрвних сортимената Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште,
- 16) коефицијенти за обрачун плата додјељују у складу са коефицијентима прописаним чланом 11. Закона о платама за запослене у јавним службама Републике Српске и чланом 120. Закона о раду,

- 17) евидентирање у пословним књигама врши на основу књиговодствених исправа о насталом пословном догађају, како је прописано чланом 8. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о систему јавних служби,
- Закон о буџетском систему Републике Српске,
- Закон о раду, члан 204-207,
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској,
- Закон о јавним набавкама,
- Закон о платама запослених у јавним службама Републике Српске,
- Закон о доприносима, члан 3., 6., 10., 22. и 24.,
- Закон о порезу на доходак, глава I - IV, VI, X, XII и XIII,
- Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида, члан 26.,
- Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске,
- Правилник о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике,
- Правилник о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле,
- Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Јавној установи Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште,
- Правилник о раду у Јавној установи Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште,
- Правилник о обрасцу, садржини и начину попуњавања путног налога,
- Упутство о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле,
- Одлука о утврђивању цијене рада,
- Одлука о најнижој плати у Републици Српској за 2023. годину,
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској,
- Одлука о примјени и повећању цијена шумских дрвних сортимената Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште,
- Уредба о условима и начину плаћања готовим новцем,
- Цјеновник о накнадама у Јавној установи Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште,
- Цјеновник шумских дрвних сортимената и шумске биомасе од ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац,
- уговори о раду са запосленима.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Јавна установа Национални парк „Сутјеска“ (у даљем тексту: Национални парк) обавља дјелатности од општег друштвеног интереса и управља природним и културно-историјским вриједностима, земљиштем, објектима и другим непокретностима у својини Републике Српске, која су јој пренесена на управљање и коришћење. Послове управљања, заштите, развоја и друге послове обавља у складу са одредбама Закона о националним парковима („Службени гласник Републике Српске“, број 75/10) и Закона о Националном парку „Сутјеска“ (Службени гласник Републике Српске“, број 121/12). Одлуком Владе Републике Српске о усклађивању Одлуке о промјени облика организовања Јавног предузећа Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште у јавну установу („Службени гласник Републике Српске“, број 53/16) извршено је усклађивање облика организовања Националног парка.

Органи управљања и руковођења у Националном парку су Управни одбор и директор.

Средства за финансирање Националног парка обезбјеђују се из буџета Републике, властитих прихода и из других извора у складу са чланом 16. Закона о националним парковима. Национални парк пословање обавља преко властитих рачуна отворених код овлашћених пословних банака и има статус буџетског корисника чија је главна књига изван главне књиге трезора (у даљем тексту ГКТ), о чему извјештава у оквиру фонда 02 и фонда 05.

Надзор над управљањем и радом Националног парка врши Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске (у даљем тексту: надлежно Министарство).

На Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији Националног парка за период 01.01 - 31.12.2023. године није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске провела је финансијску ревизију Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште за период 01.01-31.12.2018. године и том приликом је дато 10 препорука од којих се пет односи на финансијске извјештаје и пет на усклађеност.

Национални парк је доставио одговор о радњама које су предузете у циљу провођења препорука и отклањања неправилности утврђених у ревизијском извјештају за 2018. годину број РВ061-19 од 12.12.2019. године, у складу са чланом 21. став (3) Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 98/05 и 20/14).

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске извршила је провјеру провођења препорука датих у Извјештају о проведеној финансијској ревизији Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште за период 01.01-31.12.2018. година и о томе сачинила Извјештај о статусу препорука датих приликом финансијске ревизије Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште за 2018. годину (број ИП008-22) у којем је закључено да су од укупно десет датих препорука три препоруке проведене, четири дјелимично, а три препоруке нису проведене.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Националном парку систематизована су 62 радна мјеста са 102 извршиоца, а на дан 31.12.2023. године било је запослено 99 извршилаца, од чега је 89 извршилаца на неодређено вријеме, девет извршилаца на одређено и једно именовано лице (директор).

Влада Републике Српске је 25.02.2021. године („Службени гласник Републике Српске“, број 20/21) именовала три вршиоца дужности члана управног одбора на период од 60 дана. Од истека периода на који су именовани и до завршетка ове ревизије није вршено именовање чланова управног одбора, што није у складу са чланом 16. став (5) Закона о систему јавних служби (Службени гласник Републике Српске“, број 68/07, 109/12 и 44/16), којим је прописано да Влада Републике Српске именује чланове управног одбора, на приједлог надлежног министарства и након спроведеног поступка јавне конкуренције. У протеклом периоду, као и у 2024. години, наведена лица су одржавала сједнице управног одбора и за рад у управном одбору је обрачуната накнада.

Чланом 18. Закона о систему јавних служби прописано је да директора установе именује оснивач, на период од четири године и уз претходно спроведени поступак јавне конкуренције што није учињено. Међутим, Влада Републике Српске је 13.10.2022. године („Службени гласник Републике Српске“, број 103/22) именовала вршиоца дужности директора на период до 60 дана, што је настављено у континуитету до завршетка ове ревизије.

Седам извршилаца је уговором о раду распоређено на радна мјеста за која не испуњавају посебне услове за обављање послова, јер исти имају различит степен и врсту стручне спреме од степена и врсте стручне спреме прописане Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Националном парку, што није у складу са чланом 10. наведеног Правилника.

Шест извршилаца (четири на неодређено и два на одређено вријеме) је распоређено на радна мјеста која нису систематизована Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Националном парку, а седам извршилаца више је распоређено на радна мјеста у односу на систематизовани број истих, што није у складу са чланом 15. став (3) наведеног Правилника којим је прописано да се распоређивање радника врши у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Националном парку.

Уговор о привременим и повременим пословима је закључен са три лица за послове конобара, куvara и чувара објеката који престављају послове за које се закључују уговори о раду, што није у складу са чланом 204. став (1) Закона о раду.

Уговор о дјелу закључен је са 17 лица за послове куvara, конобара и чишћења објеката који су прописани Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста Националног парка и исти су у оквиру дјелатности Националног парка, што није у складу са чланом 205. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 1/16, 66/18, 91/21, 119/21 и 112/23).

Уговором о раду за осам запослених утврђени су виши коефицијенти за обрачун плата у односу на коефицијенте прописане чланом 11. Закона о платама за запослене у јавним службама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 68/22 и 132/22). Ревизијом је утврђено да је на радном мјесту за које се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста захтијева ССС распоређен извршилац са ВСС са 180 ECTS и истом је одређен платни коефицијент за ВСС са 180 ECTS, на радно мјесто за које се захтијева КВ или ВКВ распоређен је

извршилац са КВ и додијељен је коефицијент за ВКВ. Такође, за дио запослених додијељени су различити коефицијенти за обрачун плата за исто радно мјесто за које се захтијевао већи број извршилаца, што није у складу са чланом 120. Закона о раду, којим је прописано да се радницима гарантује једнака плата за исти рад или рад исте вриједности који остварују код послодавца, а под радом исте вриједности подразумијева се рад за који се захтијева исти степен стручне спреме, односно образовања, знања и способности, у коме је остварен једнак радни допринос уз једнаку одговорност.

Национални парк није сачинио годишњи извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле за 2023. годину, што је прописано Правилником о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле (Службени гласник Републике Српске“ број 1/22). Такође, у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 91/16) и Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“, број 99/17) није извршен попис пословних процеса, успостављена књига пословних процеса и донесена стратегија управљања ризицима и нису идентификовани и процијењени ризици, као и друге активности захтијеване наведеним прописима.

Вршилац дужности директора је 02.03.2023. године донио Цјеновник о накнадама у Националном парку, којим је прописана висина и начин прикупљања накнада и Правилник о висини и начину прикупљања накнада, али за исте није прибављена сагласност министарства надлежног за заштиту животне средине уз мишљење Министарства финансија Републике Српске, што није у складу са чланом 16. став (4) Закона о националним парковима.

План санитарне сјече није донесен у 2022. години за радове који су обављени у 2023. години, како је прописано чланом 6. Правилника о санитарној сјечи Националног парка. План санитарне сјече за 2023. годину Управни одбор донио је 30.06.2023. године.

Национални парк није донио акт, осим за директора и секретара, којим се дефинише право и висина накнаде за коришћење мобилних телефона, а за 55 запослених су одобрене наведене накнаде у висини мјесечне претплате у VPN мрежи у распону од 11 КМ до 30 КМ.

Национални парк је готовим новцем вршио плаћања за добра и услуге за рачуне чији појединачни износ прелази 500 КМ, трошкове за превоз запослених на посао и са посла који не користе организовани превоз и исплате дневница за службена путовања, што није у складу са чланом 3. Уредбе о условима и начину плаћања готовим новцем („Службени гласник Републике Српске“, број 86/12, 10/14 и 7/23). Такође, у периоду забране располагања новчаним средствима на жиро рачуну Национални парк је готов новац задржавао у благајни и није укупан прилив готовог новца у благајни уплаћивао на свој рачун отворен код овлашћене организације, што није у складу са чланом 6. наведене Уредбе.

На дијелу путних налога за службена путовања у иностранство није попуњено вријеме преласка границе и сачињен писани извјештај о путовању, што није у складу са тачком X подтачка (2. и 5.) и XVII подтачка (1) Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске ", број 57/21).

За дио службених возила нису издавани путни налози за употребу возила, што није у складу са чланом 3. и 4. Правилника о обрасцу, садржини и начину попуњавања

путног налога („Службени гласник Републике Српске“, број 74/17). Норматив потрошње горива за службена возила донесен у је току провођења ове ревизије.

У складу са Рјешењима о именовану комисија за попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године, извршен је попис и евидентирање резултата пописа имовине и обавеза. Ревизијским испитивањем провођења истог утврђене су неусклађености са чланом 17. став (8), 18., 20., и 21. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, број 45/16 и 113/21), јер нису овјерене пописне листе са стварним стањем од стране одговорног лица, пописне комисије нису сачиниле пописне листе са упоредним прегледом стварног и књиговодственог стања за нефинансијску имовину, извјештај о извршеном попису за готовину, потраживања и обавезе не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања ради утврђивања евентуалних разлика, као и податке о стручној и професионалној квалификацији и радном ангажману лица ангажованих на попису, а извјештај о попису није достављен надлежном органу у року, најкасније десет дана прије дана истицања рока за припрему и презентацију годишњих финансијских извјештаја. Извјештај о попису је разматрао управни одбор Националног парка, али није донио одлуке о приједлозима комисије за попис, о начину отклањања утврђених разлика и друго. Наведене одлуке донио је вршилац дужности директора 07.03.2024. године.

Приликом пописа имовине и обавеза за 2023. годину утврђено је да 1.112 ставки нефинансијске имовине није евидентирано у Књизи основних средстава и исте су у Извјештају о попису категорисане као вишак. До завршетка ове ревизије није утврђен статус и вриједност наведене имовине, ради евидентирања у пословне књиге Националног парка.

На основу наведеног, као и уочених неправилности које су образложене у наставку, успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин који би обезбиједио истинито и фер извјештавање и усклађеност са законима и другим прописима.

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **распоређивање запослених у дијелу испуњености посебних услова и броја запослених врши у складу са чланом 10. и 15. став (3) Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Националном парку,**
- **уговори о привременим и повременим пословима закључују за послове који по својој природи не представљају послове за које се закључује уговор о раду у складу са чланом 204. став (1) Закона о раду,**
- **уговори о дјелу закључују за послове који нису у дјелатности послодавца у складу са чланом 205. Закона о раду,**
- **коэффициенти за обрачун плата додјељују у складу са коэффициентима прописаним чланом 11. Закона о платама за запослене у јавним службама Републике Српске и чланом 120. Закона о раду,**
- **успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се сачини годишњи извјештај о спровођењу планираних активности, изврши попис пословних процеса, успостави књига пословних процеса, идентификују и процијене ризици и донесе стратегија управљања ризицима, као и друге активности захтијеване наведеним законом,**

- **на Цјеновник о накнадама и Правилник о висини и начину прикупљања накнада у Јавној установи Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште прибави сагласност министарства надлежног за заштиту животне средине уз мишљење Министарства финансија Републике Српске, како је прописано чланом 16. став (4) Закона о националним парковима,**
- **план санитарне сјече доноси у текућој години за радове који ће се обављати у сљедећој години, сходно члану 6. Правилника о санитарној сјечи,**
- **донесе интерни акт о праву и висини накнаде за коришћење мобилних телефона за запослене,**
- **плаћање готовим новцем врши за сврхе прописане чланом 3. Уредбе о условима и начину плаћања готовим новцем, а у периоду забране располагањем новчаних средстава на жиро рачуну укупан прилив готовог новца у благајни уплаћује на властити рачун отворен код овлашћене организације, сходно члану 6. наведене Уредбе,**
- **путни налози и извјештаји за службена путовања попуњавају у складу са тачком X подтачка (2. и 5.) и XVII подтачка (1) Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској,**
- **за употребу возила издају путни налози, сходно члану 3. и 4. Правилника о обрасцу, садржини и начину попуњавања путног налога,**
- **поступци и процедуре провођења пописа, усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање врши у складу са чланом 17. став (8), 18., 20., и 21. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,**
- **утврди статус основних средстава из Извјештаја о попису за 2023. годину категорисаних као вишак, донесу одлуке и сходно томе изврше евидентирања.**

4. Набавке

Планом јавних набавки за 2023. годину планирана је вриједност јавних набавки у износу од 1.989.000 КМ (без пореза на додату вриједност) и то за седам отворених поступака (1.600.000 КМ), осам конкурентских захтјева за достављање понуда (177.000 КМ), 25 директних споразума (121.500 КМ), пет поступака у складу са чланом 8. став (1) Закона о јавним набавкама - у даљем тексту: Закон, за услуге из Анекса II (16.000 КМ) и четири изузећа од примјене Закона (74.500 КМ).

Према достављеном прегледу планираних и извршених процедура јавних набавки у односу на План јавних набавки у 2023. години, окончане су процедуре јавних набавки у вриједности од 718.086 КМ и то четири отворена поступка у износу од 671.210 КМ (набавка меса и месних прерађевина, алкохолног и безалкохолног пића, прехранбених производа и услуге радова у шумарству) и 11 директних споразума у износу од 46.876 КМ (највећим дијелом набавка канцеларијског материјала, папирне галантерије и козметике, банкарских услуга, дезинфекције и дератизације, сјече и раскресивања шумских дрвних сортимената и осигурање имовине и лица).

Ревизијским испитивањем обухваћене су набавке у укупној вриједности од 682.984 КМ или 95.11% од вриједности уговорених набавки и то четири отворена поступка (671.210 КМ) и два директна споразума (11.774 КМ).

За извршене набавке материјала за одржавање чистоће (23.086 KM) и алкохолних и безалкохолних пића за потребе угоститељских објеката (57.458 KM), нису проведени поступци јавних набавки, што није у складу са чланом 6. Закона, којим је прописано да је уговорни орган дужан примјењивати поступке дефинисане Законом.

Национални парк није донио интерни правилник којим се прописује и уређује организација и ефикасно вршење набавне функције, сходно члану 13. став (3) Закона.

За поступке јавних набавки реализоване у 2023. години није проведена претходна провјера тржишта, сходно члану 14а. Закона, којим је прописана обавеза уговорног органа да прије покретања поступка јавне набавке, проводи провјеру тржишта и о наведеном сачињава писану забиљешку.

Национални парк није закључивао појединачне уговоре након закљученог оквирног споразума за набавку алкохолног и безалкохолног пића за потребе угоститељских објеката, меса и месних прерађевина, прехранбених производа и нафтних деривата, што није у складу са чланом 2. став (1) тачка а) и н) и 32. Закона. Због наведеног, изабрани понуђачи за набавке алкохолних и безалкохолних пића и меса и месних прерађевина са којима су закључени Оквирни споразуми нису доставили гаранције за уредно извршење уговора, јер је тендерском документацијом и оквирним споразумима прописано да се исте достављају у року од 10 дана од дана обостраног потписивања сваког појединачног уговора.

За Уговор о набавци услуга у шумарству није достављена гаранција за добро извршење уговора, што није у складу са тендерском документацијом и потписаним уговором.

Национални парк није објавио на својој интернет страници одлуке о избору најповољнијег понуђача и за дио поступка јавних набавки основне елементе уговора на порталу јавних набавки сходно члану 70. став (6) и 75. став (2) Закона.

Дио набавки за услуге у шумарству, набавке канцеларијског материјала, прехранбених производа и меса и месних прерађевина није вршен по појединачним цијенама из понуда и вршена је набавка дијела робе која није у понуди, што није у складу са потписаним уговорима.

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **провођење поступака јавних набавки, провјера тржишта, закључивање појединачних уговора и објаве врше у складу са чланом 6., 14а., 2. став (1), 32., 70. став (6) и 75. став (2) Закона о јавним набавкама и прибављају гаранције за добро извршење уговора у складу са тендерском документацијом,**
- **уговорене обавезе по основу набавки извршавају у складу са одредбама закљученог уговора.**

5. Припрема и доношење финансијског плана

Програм рада и пословања са финансијским планом Националног парка за 2023. годину, Управни одбор је донио 30.06.2023. године, а исти је Влада Републике Српске усвојила 14.12.2023. године и пословање се обављало већи дио године без усвојеног финансијског плана.

Финансијским планом за 2023. годину планирани су приходи и примици у износу од 8.824.200 KM и то за непореске приходе (798.200 KM), грантове (400.000 KM), приходе обрачунског карактера (2.147.000 KM), трансфере унутар исте јединице власти (1.260.000 KM), примитке за нефинансијску имовину (2.100.000 KM), примитке од задуживања (1.700.000 KM) и остале примитке (419.000 KM), као и одобрени расходи и издаци у износу од 8.132.776 KM и то за расходе за лична примања (2.513.500 KM),

расходе по основу коришћења роба и услуга (650.547 КМ), расходе финансирања и друге финансијске трошкове (95.800 КМ), грантове (5.000 КМ), расходе обрачунског карактера (1.993.000 КМ), издатке за нефинансијску имовину (657.000 КМ), издатке за отплату дугова (1.727.929 КМ) и остале издатке (490.000 КМ).

Национални парк има статус буџетског корисника и финансијске извјештаје презентује у складу са прописима којима се уређује буџетски систем Републике. Финансијским планом за 2023. годину планирани су приходи, примици, расходи и издаци, али и обрачунске категорије прихода и расхода које не подразумевају приливе и одливе средстава. Финансијски план није у потпуности припремљен у складу са чланом 5. и 6. Закона о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 121/12, 52/14, 103/15 и 15/16), јер планирана буџетска средства и планирани буџетски издаци нису уравнотежени.

Интерне процедуре којима би се детаљније уредио процес израде, доношења и извршења плана рада и финансијског плана, нису прописане.

Препоручује се директору да обезбиједи да се буџетска средства и буџетски издаци планирају сходно члану 5. и 6. Закона о буџетском систему Републике Српске.

6. Финансијски извјештаји

Национални парк има статус буџетског корисника чија је главна књига у потпуности ван ГКТ и према члану 46. и 47. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17 и 17/22), сачинио је прописане обрасце годишњих извјештаја и то Преглед прихода, примитака, расхода и издатака исказаних ван ГКТ на рачуноводственим фондовима 01 до 05, Функционална класификација расхода и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних ван ГКТ, Преглед имовине, обавеза и извора исказаних ван ГКТ, Преглед новчаних токова и писано Образложење уз финансијске извјештаје.

Пословне књиге нису затворене до рока прописаног за предају годишњих финансијских извјештаја (29.02.2024. године) него 21.03.2024. године, до када су вршена и евидентирања у пословним књигама, што није у складу са чланом 12. став (6) Закона о рачуноводству у ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 78/20). Због наведеног, попуњени обрасци годишњих извјештаја и Образложење уз финансијске извјештаје није достављено надлежном Министарству до краја фебруара текуће године за претходну годину, што није у складу са чланом 47. став (4) Правилника о финансијском извјештавању за буџетске кориснике, којим је прописано да се исти достављају до краја фебруара текуће године за претходну годину. Исти су достављени 22.03.2024. године.

Препоручује се директору да обезбиједи да се пословне књиге затварају до рока прописаног за предају годишњих финансијских извјештаја сходно члану 12. став (6) Закона о рачуноводству у ревизији Републике Српске, а попуњени обрасци годишњих извјештаја и Образложење уз финансијске извјештаје доставља надлежном Министарству до краја фебруара текуће године за претходну годину, сходно члану 47. став (4) Правилника о финансијском извјештавању за буџетске кориснике.

6.1. Приходи и примици, расходи и издаци

Приходи (осим обрачунских) и примици исказани су у износу 4.375.088 КМ и то на фонду 02 у износу од 4.363.957 КМ, што је за 35% ниже у односу на Финансијски план и фонду 05 у износу од 11.129 КМ. Приходи обрачунског карактера исказани су у износу од 946.990 КМ. По налазу ревизије више су исказани примици од задуживања у износу од 692.153 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.1.5. овог Извјештаја.

Расходи (осим обрачунских) и издаци исказани су у износу од 5.116.694 КМ и то на фонду 02 у износу од 5.105.565 КМ, што је за 17% ниже у односу на средства одобрена Финансијским планом и фонду 05 у износу од 11.129 КМ. Расходи обрачунског карактера исказани су у износу од 2.060.369 КМ. По налазу ревизије више су исказани укупни расходи и издаци у износу од 701.515 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.2.1., 6.1.2.2. и 6.1.2.3. овог Извјештаја.

Ребаланс финансијског плана није проведен иако дио остварених прихода, примитака, расхода и издатака значајно одступа од планираних, а одступања у извршењу највећим дијелом су код непореских прихода, трансфера, примитака за нефинансијску имовину, расхода за услуге одржавања јавних површина и заштите животне средине, издатака за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката.

6.1.1. Приходи и примици

Укупни приходи и примици исказани су у износу од 5.322.078 КМ (на фонду 02 од 5.310.949 КМ и фонду 05 од 11.129 КМ).

Приходи су исказани у износу од 3.239.666 КМ (3.228.537 КМ на фонду 02 и 11.129 КМ на фонду 05), а односе се на непореске приходе, грантове, приходе обрачунског карактера и трансфере унутар исте јединице власти.

Примици су исказани у износу од 2.082.412 КМ на фонду 02, а односе се на примитке за нефинансијску имовину, примитке од задуживања и остале примитке.

6.1.1.1. Непорески приходи

Непорески приходи исказани су у износу од 500.723 КМ, а односе се на приходе од закупа (35.563 КМ), приходе од камата на готовину и готовинске еквиваленте (489 КМ), приходе од пружања јавних услуга (462.272 КМ) и остале непореске приходе (2.400 КМ).

Приходи од пружања јавних услуга највећим дијелом се односе на приходе од ноћења у објектима Националног парка (188.149 КМ), накнаде за водича кроз Национални парк (4.364 КМ), улазница (142.715 КМ), накнаде за одстрел дивљачи, улазне таксе за лов и риболовачке дозволе (64.560 КМ) и организовања излета (21.680 КМ).

6.1.1.2. Грантови

Грантови су исказани у износу од 90.234 КМ, а односе се на дозначена средства за пројекте „Прекогранична мрежа природног наслеђа“ (53.079 КМ) и „Мрежа за интерпретацију Јадранског пејзажа“ (35.198 КМ), као и за унапређење меморијалног комплекса (1.956 КМ).

6.1.1.3. Трансфери

Трансфери су исказани у износу од 1.701.718 КМ (фонд 02 у износу од 1.690.589 КМ и фонд 05 у износу од 11.129 КМ), а односе се на трансфере унутар исте јединице власти по основу трансфера одобрених Ребалансом буџета Републике Српске за 2023. годину од надлежног Министарства (1.460.000 КМ), из Компензационог фонда Републике Српске ради исплате бруто плате запосленима у Националном парку за децембар 2022. године и јануар 2023. године (230.589 КМ) и по основу Пројекта Енергетска ефикасност у БиХ на фонду 05 (11.129 КМ).

6.1.1.4. Приходи обрачунског карактера

Приходи обрачунског карактера исказани су у износу од 946.990 КМ, а односе се на приходе од реализације залиха (897.753 КМ), добитке од продаје имовине (137 КМ) и остале приходе обрачунског карактера (49.100 КМ).

6.1.1.5. Примици

Примици су исказани у износу од 2.082.411 КМ, а односе се на примитке за нефинансијску имовину, примитке од задуживања и остале примитке.

Примици за нефинансијску имовину исказани су у износу од 887.395 КМ, а односе се на примитке за постројења и опрему (137 КМ) и примитке од залиха материјала, учинака, робе и ситног инвентара исказане у износу од 887.258 КМ и то од продаје шумских дрвних сортимената добијених санитарном сјечом (273.330 КМ) и продаје хране, пића, сувенира и слично (613.928 КМ). Национални парк је продају шумских дрвних сортимената за трупце јеле и букве вршио на основу просјечне цијене у оквиру класе дрвног сортимента, што није у складу са Цјеновником шумских дрвних сортимената и шумске биомасе из 2023. године од ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац и Одлуком о примјени и повећању цијена шумских дрвних сортимената Националног парка, јер је наведеним актима прописана појединачна цијена у зависности од три димензије средњег пречника трупаца за сваку класу дрвног сортимента.

Примици од задуживања исказани су у износу од 955.454 КМ, а односе се на примитке од узетих зајмова по основу Уговора о овердрафт кредиту са „Нова банка“ а.д. Бања Лука (867.061) и од зајма узетог од привредног друштва „Павгорд“ д.о.о. Фоча (88.393 КМ, објашњено у тачки 6.2.3. овог Извјештаја). По налазу ревизије више су исказани примици од задуживања и издаци за отплату дугова у износу од 692.153 КМ, јер примици и издаци по основу задужења путем дозвољених текућих прекорачења по банковним рачунима (Уговор о овердрафт кредиту) нису евидентирани на нето принципу унутар једне године, што није у складу са чланом 102. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број 115/17 и 118/18). Наведеним чланом је прописано да се за евидентирани примитак за прекорачење по банковном рачуну, а који је враћен у истој години, врши умањење истог и евидентирање се не врши на издацима.

Остали примици исказани су у износу од 239.563 КМ, а односе се на примитке по основу ПДВ-а (206.670 КМ), по основу аванса (22.245 КМ) и остале примитке (10.648 КМ).

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **продаја шумских дрвних сортимената врши по цијенама прописаним у Цјеновнику шумских дрвних сортимената и шумске биомасе ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац и Одлуци о примјени и повећању цијена шумских дрвних сортимената Јавне установе Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште,**
- **примици и издаци по основу задужења путем дозвољених текућих прекорачења по банковним рачунима евидентирају на нето принципу унутар једне године, како је прописано чланом 102. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.**

6.1.2. Расходи и издаци

Укупни расходи и издаци исказани су у износу од 7.177.063 КМ (7.165.934 КМ на фонду 02 и 11.129 КМ на фонду 05).

Расходи су исказани у износу од 5.633.563 КМ на фонду 02, а односе се на текуће расходе и расходе обрачунског карактера.

Издаци су исказани у износу од 1.543.500 KM (1.532.371 KM на фонду 02 и 11.129 KM на фонду 05), а односе се на издатке за нефинансијску имовину, издатке за отплату дугова и остале издатке.

6.1.2.1. Текући расходи

Текући расходи исказани су у износу од 3.573.194 KM, а односе се на расходе за лична примања, расходе по основу коришћења роба и услуга, расходе финансирања и друге финансијске трошкове, грантове и расходе по судским рјешењима.

Расходи за лична примања запослених исказани су у износу од 2.750.994 KM, а односе се на расходе за бруто плате запослених, бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада и отпремнине и једнократне помоћи (бруто).

Расходи за бруто плате запослених исказани су у износу од 2.711.226 KM, а односе се на расходе за основну плату након опорезивања (1.545.992 KM), порез на плату (114.906 KM), расходе за увећања основне плате (216.019 KM) и доприносе на плату (834.309 KM). Евидентирање расхода по основу доприноса за професионалну рехабилитацију инвалида у износу од 4.512 KM није извршено према одредбама члана 92. став (10) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број 98/16, 115/17, 118/18 и 97/23), јер исти нису евидентирани на расходима по основу доприноса за професионалну рехабилитацију инвалида.

Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада исказани су у износу од 13.914 KM, а односе се на накнаде за превоз на посао и са посла (9.533 KM) и дневнице за службена путовања (4.381 KM).

Расходи за отпремнине и једнократне помоћи (бруто) исказани су у износу од 25.854 KM, а односе се на расходе за отпремнине (7.379 KM), новчане помоћи приликом рођења дјетета (4.560 KM), у случају смрти радника и члана уже породице (7.356 KM), у случају теже болести или инвалидности (3.250 KM) и остале једнократне помоћи (3.309 KM).

Расходи по основу коришћења роба и услуга исказани су у износу од 550.978 KM, а односе се на расходе по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга, за режијски материјал, за материјал за посебне намјене, за текуће одржавање, по основу путовања и смјештаја, за стручне услуге, за услуге одржавања јавне површине и заштите животне средине и остале неklasификоване расходе.

Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга исказани су у износу од 213.531 KM, а највећим дијелом односе се на расходе по основу утрошка електричне енергије (62.236 KM), природног гаса (1.352 KM), дрвета (7.921 KM), нафте и нафтних деривата (94.945 KM), комуналне услуге (14.711 KM), услуге коришћења фиксног телефона (2.994 KM) и мобилног телефона (402 KM), интернета (9.549 KM), поштанске услуге (1.509 KM), услуге радио-телевизијских оператера (879 KM), услуге мјесечних претплата у ВПН мрежи (12.031 KM) и остале услуге превоза (5.002 KM).

Расходи за режијски материјал исказани су у износу од 31.748 KM, а највећим дијелом се односе на расходе за канцеларијски материјал (8.024 KM), материјал за одржавање чистоће (23.086 KM) и стручну литературу, часописе и дневну штампу (638 KM).

Расходи за материјал за посебне намјене исказани су у износу од 800 KM, а односе се на расходе за храну за животиње.

Расходи за текуће одржавање исказани у износу од 37.900 КМ, а односе се на расходе за текуће одржавање зграда и осталих објеката (8.587 КМ), превозних средстава (15.960 КМ), комуникационе опреме (3.514 КМ), остале услуге и материјал за текуће поправке и одржавање опреме (3.296 КМ) и за остало текуће одржавање (6.543 КМ).

Расходи по основу путовања и смјештаја исказани су у износу од 7.949 КМ, а односе се на расходе по основу путовања и смјештаја у земљи (3.976 КМ) и путовања и смјештаја у иностранству (3.973 КМ).

Расходи за стручне услуге исказани су у износу од 40.563 КМ, а највећим дијелом односе се на расходе за услуге платног промета (9.192 КМ), осигурања (8.572 КМ), рекламе и пропаганде и односа са јавношћу (17.303 КМ), правне и административне услуге (3.236 КМ) и остале стручне услуге (2.178 КМ).

Расходи за услуге одржавања јавних површина и заштите животне средине исказани су у износу од 77.545 КМ, а односе се на расходе по основу утрошка електричне расвјете на јавним површинама (2.843 КМ) и за остале услуге одржавања јавних површина (74.702 КМ).

Расходи за остале услуге одржавања јавних површина се односе на расходе за услуге санитарне сјече, израде и извоза шумских дрвних сортимената и изградње тракторских влака (69.425 КМ) и сјече и раскресивања шумских дрвних сортимената за потребе нове путне инфраструктуре (5.277 КМ).

Остали некласификовани расходи исказани су у износу од 140.942 КМ, а односе се на расходе за стручно усавршавање запослених (276 КМ), бруто накнаде члановима управног одбора (23.988 КМ), бруто накнаде по уговору о дјелу (53.930 КМ), бруто накнаде за привремене и повремене послове (13.032 КМ), за репрезентацију (9.533 КМ), за таксе и накнаде за регистрацију возила (5.496 КМ), по основу осталих накнада на терет послодавца (13.718 КМ), по основу чланарина (2.000 КМ) и остале непоменуте расходе (18.969 КМ).

Расходи финансирања и други финансијски трошкови исказани су у износу од 93.068 КМ, а односе се на расходе по основу камата на примљене зајмове у земљи по Уговору о дугорочном кредиту и Уговору о овердрафт кредиту (58.062 КМ), по рјешењима о одгоди плаћања пореског дуга за неизмирене порезе и доприносе на основу Закона о одгођеном плаћању пореског дуга („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 28/21) на период од 60 мјесеци (30.059 КМ) и затезних камата због кашњења у плаћању обавеза (4.947 КМ).

Грантови су исказани у износу од 5.000 КМ, а односе се на грант средства према Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске по основу Уговора о учешћу у реализацији Пројекта „Енергетска ефикасност у БиХ – додатно финансирање“ на објекту управне зграде.

Расходи по судским рјешењима исказани су у износу од 173.153 КМ, а односе се на расходе камата по правоснажним судским рјешењима (120.452 КМ) и остале расходе по судским рјешењима (52.701 КМ). По налазу ревизије више су исказани расходи по судским рјешењима и финансијски резултат претходне године у износивима од 36.400 КМ, а мање финансијски резултат текуће године за исти износ, јер расходи за обрачунате камате по основу нотарског Споразума о плаћању дуговања број ОПУ-1077/22 од 31.10.2022. године између Националног парка и „Станишић“ д.о.о. Пале нису признати на обрачунском основу у периоду у коме је и обавеза настала без обзира да ли је извршено и само плаћање, односно нису признати у 2022. години, што

није у складу са чланом 93. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Такође, по налазу ревизије мање су исказани расходи за камате по судским рјешењима и обавезе по основу осталих трошкова финансирања за износе од 132.511 КМ, а више су исказани расходи обрачунског карактера и краткорочна резервисања за износе од 132.511 КМ, јер обрачунати расходи за камате и трошкови судских поступака по основу правоснажних судских пресуда нису класификовани као садашње обавезе, које проистичу из прошлих догађаја чије измирење ће довести до одлива ресурса, што није у складу са чланом 82. став (2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. У 2024. години извршена је исправка у складу са Правилником и за исто није дата препорука.

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **расходи по основу доприноса за професионалну рехабилитацију инвалида, класификују сходно члану 92. став (10) Правилника о буџетских класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,**
- **расходи признају у периоду у коме је и обавеза настала без обзира да ли је извршено и само плаћање, како је прописано чланом 93. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.**

6.1.2.2. Расходи обрачунског карактера

Расходи обрачунског карактера исказани су у износу од 2.060.369 КМ, а односе се на набавну вриједност реализованих залиха хране у објектима, алкохолног и безалкохолног пића, сувенира и друго (273.661 КМ), расходе по основу амортизације (1.564.145 КМ), расходе резервисања по основу обавеза за обрачунате камате и судске трошкове по правоснажним пресудама (132.511 КМ) и остале расходе обрачунског карактера (90.052 КМ). По налазу ревизије више су исказани расходи обрачунског карактера за износ од 105.473 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.2.1. и 6.2.2. овог Извјештаја.

Обрачун амортизације нефинансијске имовине у сталним средствима извршен је на основу амортизационих стопа дефинисаних Правилником о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број 110/16).

6.1.2.3. Издаци

Издаци су исказани у износу од 1.543.500 КМ (1.532.371 КМ на фонду 02 и 11.129 КМ на фонду 05), а односе се на издатке за нефинансијску имовину, издатке за отплату дугова и остале издатке.

Издаци за нефинансијску имовину исказани су у износу од 281.521 КМ (на фонду 02 од 270.392 КМ и фонду 05 од 11.129 КМ), а односе се на издатке за инвестиционо одржавање објеката и простора – енергетска ефикасност на фонду 05 (11.129 КМ), за набавку постројења и опреме (5.778 КМ) и издатака за залихе материјала, робе и ситног инвентара (264.614 КМ). Признавање залиха робе није вршено у складу са чланом 55. и 56. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, јер за вриједност набављених залиха робе у износу од 2.846 КМ нису евидентирани издаци за залихе робе.

Издаци за отплату дугова исказани су у износу од 1.006.928 КМ, а односе се на издатке по основу отплате главнице зајма Инвестиционо развојне банке пласираног преко „Нова банка“ а.д. Бања Лука (95.947 КМ), Уговора о овердрафт кредиту са „Нова

банка“ а.д. Бања Лука (875.981 KM) и средстава која су претходно дозначена Националном парку од правног лица (35.000 KM). По налазу ревизије више су исказани издаци за отплату дугова у износу од 692.153 KM, јер исти нису евидентирани на нето принципу унутар исте године, што је објашњено у тачки 6.1.1.5. овог Извјештаја.

Остали издаци исказани су у износу од 255.051 KM, а односе се на издатке по основу ПДВ-а (250.504 KM), издатке по основу аванса (4.081 KM) и остале издатке (466 KM).

Препоручује се директору да обезбиједи да се приликом набавке залиха робе признају издаци како је приписано чланом 55. и 56. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.2. Имовина, обавезе и извори

На дан 31.12.2023. године укупна имовина исказана је у нето вриједности од 271.543.356 KM (брuto вриједности од 312.736.851 KM и исправке вриједности од 41.193.495 KM), а чини је нефинансијска имовина и финансијска имовина. По налазу ревизије укупна имовина је више исказана у износу од 27.038 KM, што је објашњено у тачки 6.2.2. овог Извјештаја.

Укупне обавезе су исказане у износу од 5.264.096 KM, а укупни властити извори у износу од 266.279.261 KM.

6.2.1. Нефинансијска имовина

Нефинансијска имовина исказана је у нето вриједности од 271.381.706 KM (брuto вриједности од 312.575.201 KM и исправке вриједности од 41.193.495 KM), а односи се на нефинансијску имовину у сталним средствима и нефинансијску имовину у текућим средствима.

Нефинансијска имовина у сталним средствима исказана је у нето вриједности од 271.342.392 KM (брuto вриједности од 312.535.887 KM и исправке вриједности од 41.193.495 KM), а нето вриједност чине зграде и објекти (16.710.348 KM), постројења и опрема (358.469 KM), драгоцености (20.736 KM), земљиште (141.765.821 KM), остала природна добра (111.916.967 KM), нематеријална непроизведена имовина (94.241 KM) и нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми (475.810 KM).

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми односи се највећим дијелом на инвестиције по пројектима „Реконструкција павиљона у Националном парку Сутјеска“ (288.563 KM) и „Иновативне технологије за побољшану заштиту – Виртуелна стварност у Перућици“ (176.117 KM).

Повећање вриједности нефинансијске имовине у сталним средствима у 2023. години износило је 5.777 KM за набавку постројења и опреме и 11.129 KM по основу Пројекта енергетске ефикасности у БиХ на објекту управне зграде.

Смањење нето вриједности нефинансијске имовине у 2023. години највећим дијелом исказано је по основу обрачунате амортизације (1.564.145 KM) и расходања имовине по основу Извјештаја о попису (40.350 KM).

Нефинансијска имовина у текућим средствима исказана је у износу од 39.314 KM, а односи се на залихе материјала и то канцеларијског материјала, рекламног материјала, горива и друго (19.168 KM), довршених учинака дрвних сортимената (2.665 KM) и робе и то хране, пића и друго (17.481 KM).

6.2.2. Финансијска имовина и разграничења

Финансијска имовина и разграничења исказане су у брuto и нето вриједности од 161.650 KM, а односе се на краткорочну финансијску имовину и разграничења коју

чине готовина и готовински еквиваленти, краткорочна потраживања и краткорочна разграничења.

Готовина и готовински еквиваленти исказани су у износу од 256 КМ, а односе се на средства у благајни (100 КМ) и банковним рачунима (156 КМ).

Краткорочна потраживања исказана је у бруто и нето вриједности од 132.037 КМ, а односи се на потраживања по основу продаје и извршених услуга (61.930 КМ), од запослених (31.476 КМ), по основу ПДВ-а (763 КМ) и остала краткорочна потраживања (37.868 КМ). По налазу ревизије у Обрасцу 5б – Преглед имовине, обавеза и извора исказаних ван ГКТ мање је исказана бруто и исправка вриједности потраживања по основу продаје и извршених услуга у износу од 148.933 КМ, а иста је исказана у Главној књизи, што није у складу са чланом 7. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, којим је прописано да се подаци у обрасцима финансијских извјештаја попуњавају на основу стања одговарајућих конта у главној књизи.

Потраживања од запослених исказана су у износу од 31.476 КМ, а односе се на потраживања за аконтације и за утврђени мањак који се надокнађује од запослених. По налазу ревизије мање су исказани корекција потраживања од запослених и расходи од усклађивања вриједности имовине у износу од 27.038 КМ, а више финансијски резултат текуће године за исти износ, јер није вршена процјена наплативости потраживања по основу аконтација запосленима из 2022. године која нису наплаћена у року од 12 мјесеци од датума доспијећа, што није у складу са чланом 73. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Остала краткорочна потраживања исказана су у износу од 37.868 КМ, а односе се на потраживања од Завода за запошљавање Републике Српске по основу Уговора о финансирању плате приправника.

Краткорочна разграничења исказана су у износу од 29.357 КМ, а износ од 16.975 КМ се односи на исплате средстава извршене без документације о пословном догађају (авансне фактуре, уговори или други акти о насталом пословном догађају којим би се обухватили сви подаци неопходни за књижење у пословним књигама) што није у складу са чланом 8. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **подаци у обрасцима финансијских извјештаја попуњавају на основу стања одговарајућих конта у главној књизи, сходно члану 7. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника,**
- **врши процјена наплативости потраживања по основу аконтација запосленима, која нису наплаћена у року од 12 мјесеци од датума доспијећа у складу са чланом 73. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,**

6.2.3. Обавезе и разграничења

Обавезе и разграничења на дан 31.12.2023. године исказани су у износу од 5.264.096 КМ, а односе се на дугорочне обавезе и разграничења и краткорочне обавезе и разграничења.

Дугорочне обавезе и разграничења исказане се у износу од 1.186.714 КМ, а односе се на дугорочне обавезе по основу Уговора о дугорочном кредиту са „Нова банка“ а.д. Бања Лука из 2019. године (788.900 КМ) и рјешења о одгоди плаћања пореског дуга за неизмирене порезе и доприносе (397.814 КМ).

Краткорочне обавезе и разграничења исказане су у износу од 4.077.381 КМ, а односе се на краткорочне финансијске обавезе, обавезе за лична примања запослених, обавезе из пословања, обавезе за расходе финансирања и друге финансијске трошкове, обавезе за грантове и краткорочна резервисања и разграничења.

Краткорочне финансијске обавезе исказане су у износу од 761.151 КМ, а односе се на обавезе по краткорочним зајмовима и то по основу Уговора о дугорочном кредиту са „Нова банка“ а.д. Бања Лука (159.912 КМ), Уговора о овердрафт кредиту (172.870 КМ) и средстава дозначених од привредног друштва „Павгорд“ д.о.о. Фоча (428.369 КМ). По налазу ревизије обавезе по краткорочним зајмовима су више исказане у износу од 159.912 КМ, а мање обавезе по дугорочним зајмовима који доспијевају на наплату до годину дана за исти износ, јер дио дугорочних зајмова који доспијевају у року до годину дана, није класификован у складу са чланом 77. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. У 2024. години извршена је исправка у складу са Правилником и за исто није дата препорука.

Средства дозначена од привредног друштва евидентирана су у оквиру обавеза на основу извода банке у укупном износу од 428.369 КМ (у 2023. години износ од 88.393 КМ и из претходних година износ од 339.976 КМ), без документације којом би се утврдио статус наведених уплата (уговор или неки други акт) односно без докумената о насталом пословном догађају којим су обухваћени сви подаци неопходни за књижење у пословним књигама, како је прописано чланом 8. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске. У Протоколу о пословној сарадњи и начину измирења обавеза из претходног периода од 01.12.2022. године између Националног парка и привредног друштва „Павгорд“ д.о.о. Фоча наводи се да обавезе по краткорочним зајмовима на дан 30.11.2022. године износе 305.500 КМ, а Национални парк је наведене уплате евидентирао као зајам.

Обавезе за лична примања запослених исказане су у износу од 1.488.388 КМ, а односе се на обавезе за бруто плате запослених и бруто накнаде плата (1.483.669 КМ) и бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада, отпремнина и једнократних помоћи (4.719 КМ).

Обавезе за бруто плате запослених и бруто накнаде плата односе се на неизмирене нето плате за април, мај, новембар и децембар 2023. године и обавезе за порез и доприносе на лична примања за новембар и дио децембра 2022. године и од фебруара до децембра 2023. године. Национални парк за дио 2022. и 2023. године није вршио исплату пореза у тренутку исплате сваког појединачног дохотка, сходно члану 58. Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, број 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20, 49/21, 119/21, 56/22 и 112/23), као ни доприноса приликом сваке исплате прихода (примања) који представља основ за који се плаћају доприноси, а у случају када није извршена исплата прихода (примања), плаћање доприноса није извршено у периоду од два мјесеца од истека мјесеца за који се доприноси пријављују, сходно члану 24. Закона о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, број 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 56/22, 132/22 и 112/23).

Обавезе из пословања исказане се у износу од 1.462.867 КМ, а односе се на обавезе из пословања у земљи (1.456.977 КМ) и иностранству (5.890 КМ).

Обавезе за расходе финансирања и друге финансијске трошкове исказане су у износу од 17.085 КМ, а односе се на обавезе за камате по зајмовима (12.926 КМ) и обавезе по основу осталих трошкова финансирања (4.159 КМ). По налазу ревизије мање су исказане обавезе по основу осталих трошкова финансирања у износу од 132.511 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.2.1. овог Извјештаја.

Обавезе за грантове исказане су у износу од 9.000 КМ, а односе се на обавезе према Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске.

Краткорочна резервисања и разграничења исказана су у износу од 338.890 КМ, а односе се највећим дијелом на краткорочно разграничене расходе и краткорочна резервисања.

Краткорочно разграничени расходи исказани су у износу од 206.367 КМ, а односе се краткорочне обавезе по основу рјешења о одгоди плаћања пореског дуга за неизмирене порезе и доприносе на основу Закона о одгођеном плаћању пореског дуга. По налазу ревизије више су исказани краткорочни разграничени расходи у износу од 206.367 КМ, а мање остале краткорочне обавезе за исти износ, јер дио пореског дуга који доспијева у периоду од 12 мјесеци није евидентиран у складу са чланом 83. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. У 2024. години извршена је исправка у складу са Правилником и за исто није дата препорука.

Краткорочна резервисања исказана су у износу од 132.511 КМ, а односе се на обрачунате расходе за камате и трошкове судских поступака по правоснажним пресудама. По налазу ревизије више су исказана краткорочна резервисања у комплетном износу, што је детаљније објашњено у тачки 6.1.2.1. овог Извјештаја.

До датума израде финансијских извјештаја односно до 29.02.2024. године измирене су краткорочне обавезе у износу од 737.867 КМ.

Препоручује се директору да обезбједи да се евидентирање у пословним књигама врши на основу књиговодствених исправа о насталом пословном догађају, како је прописано чланом 8. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

6.2.4. Властити извори

Властити извори исказани су износу од 266.279.261 КМ, а односе се на трајне изворе средстава (28.867.340 КМ), ревалоризационе резерве формиране приликом процјене основних средстава из 2014. године (245.961.677 КМ), финансијски резултат ранијих година у негативном износу од 6.833.278 КМ и финансијски резултат текуће године у негативном износу од 1.716.478 КМ. По налазу ревизије властити извори су више исказани за износ од 27.038 КМ, што је објашњено у тачки 6.2.2. овог Извјештаја.

Рјешењем о регистрацији Окружног привредног суда у Требињу од 04.07.2023. године уписана је Влада Републике Српске као оснивач Националног парка са учешћем у капиталу од 29.729.796 КМ односно 100%.

У току 2023. године смањене су ревалоризационе резерве за износ обрачунате амортизације на ревалоризациону вриједност (677.420 КМ).

6.3. Ванбилансна евиденција

Позиције ванбилансне евиденције на дан 31.12.2023. године исказане су у износу од по 40.000 КМ, а односе се на средства обезбјеђења дата Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске по Уговору о учешћу у реализацији Пројекта“ Енергетска ефикасност у БиХ – додатно финансирање“ на објекту управне зграде.

6.4. Новчани токови

У Прегледу новчаних токова исказано је стање готовине на крају обрачунског периода у износу од 256 КМ, смањење готовине и готовинских еквивалената исказано је у износу од 27.732 КМ. Стање готовине на почетку обрачунског периода исказано је у износу од 27.988 КМ.

Приливи готовине из пословних активности исказани су у износу од 3.263.697 КМ и то приливи готовине по основу непореских прихода (1.623.463 КМ), грантова (90.234 КМ) и трансфера између или унутар јединица власти (1.550.000 КМ). Одливи готовине из пословних активности исказани су у износу од 3.234.314 КМ и то одливи готовине по основу расхода за лична примања (1.757.140 КМ), за коришћење роба и услуга (1.212.552 КМ), финансирања и других финансијских трошкова (75.983 КМ) и по судским рјешењима (188.640 КМ).

Приливи готовине из инвестиционих активности су исказани по основу примитака за нефинансијску имовину у износу од 137 КМ, док су одливи по истом основу исказани у износу од 5.778 КМ.

Приливи готовине из активности финансирања исказани су по основу примитака од задуживања у износу од 955.454 КМ, док су одливи исказани по основу издатака за отплату дугова у износу од 1.006.928 КМ.

Биланс новчаних токова је састављен у складу са чланом 38. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

У Образложењу уз финансијске извјештаје за 2023. годину објелодањено је да се на дан 31.12.2023. године против Националног парка води седам судских спорова и то четири спора са привредним друштвима у вриједности од 255.623 КМ и три радна спора, што може утицати на потенцијалне обавезе, а судских поступака које је покренуо Национални парк против других лица није било.

6.6. Образложења уз финансијске извјештаје

Национални парк је сачинио Образложења уз обрасце годишњег финансијског извјештаја за 2023. годину која пружају основне информације о Националном парку, законско-правној основи за израду извјештаја, рачуноводственој основи, примијењеним рачуноводственим политикама, као и информације о позицијама презентованим у извјештају сходно члану 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја.

Ревизијски тим

Синиша Марковић, с.р.

Сузана Мишкић, с.р.

Љиљана Гарић, с.р.